

SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Learoesoejkesje – saemien visuelle kultuvre

Daate jarkoestimmie dehtie vihtiestamme learoesejkesjeteeksteste. Learoesoejkesjem vihtiestamme noerhtesaemien gielesne. Learoesoejkesje faagesne saemien visuelle kultuvre studijeryöjreden programmefaagesne vihtiestamme goh mieriedimmie Saemiedigkeste 23.03.2021 reaktavåaroeminie laakesne snjaltjen 17. biejjeste 1998 nr 61 maadthskuvlen jih jaarhkelierehtimmien bijre, ööhpehtimmielaake § 6-4 mubpie lihtse.

Faage saemien visuelle kultuvre lea dehtie learoehkidie mah sijhtieh kreatijvelaakan duedtine jih saemien tjeahpoevuekiejgumie barkedh. Faage edtja learoehkidie dirregh vedtedh guarkedh guktie duedtie jih tjeahpoevuekieh saemien kultuvrearpiem eevtjeh, jih learohkh edtjeh kraanskoje barkoevuekiej tjirrh jijtsh sjugniedihks identiteetem evtiedidh. Learoesoejkesje lea viedteldihkie saemien aarvojde, gielese, kultuvrese jih seabradahkejjeliedasse.

Tæjmoetaale faagese Saemien visuelle kultuvre lea 140 jaepietæjmoeh

Tæjmoetaale vadtasovveme goh 60-minudten ektievoeth.

Learoesoejkesje – saemien visuelle kultuvre lea faamosne 01.08.2021 raejeste

Learoesoejkesje saemien visuelle kultuvresne

Faagen bijre

Faagen relevaanse jïh vihkeles aarvoeh

Saemien visuelle kultuvre lea maahtoen bijre duedtiem jïh tjeahpoevuekieh v aroeminie utnedh praktihkeles barkosne. Saemien visuelle kultuvre edtja learoehkidie goerkesem vedtedh guktie duedtie jïh tjeahpoevuekieh saemien kultuvreaerpiem eevtjeh, jïh guktie viehkietieh saemien perspektijvh seabradahkesne evtiedidh. Faage edtja learoehkidie nuepiem vedtedh visuelle kultuvrem akten stuerebe ektiedimmien sijse biejedh, viehkine kreatijvelaakan jïh ulmien v oste gyhtjelassigujmie barkedh, biejjieladtje sjy hteke seabradahkehaestemi bijre. Faage learoehkidie barkoejjeliedasse ry jrehte mij kr evenassh beaja darjoje, estetihkeles jïh visuelle tjeahpiesvoetide, gaskesadtemasse, kreativiteetese jïh ektiedahkose. Gaajhkh faagh edtjeh viehkietidh lierehtimmien aarvoev aromem realiseeredh. Saemien visuelle kultuvre lea viedteldihkie saemien aarvojne jïh saemien gielesne, kultuvresne jïh seabradahkejjeliedisnie, jïh edtja viehkietidh guktie learohkh daajroem saemien aarvoev aromen bijre  adtjoeh dejnie ovmesse duedtieaerpievuekine jïh tjeahpoevuekine. Kraanskoje barkoevuekieh edtjeh viehkietidh guktie learohkh histovrijes jïh kulturelle daajroem  adtjoeh, guktie jïjtsh maehtieh sjugniedihks identiteetem evtiedidh. Aerpievuekien barkoevuekiej jïh iebne tnoen mietie learohkh maahtoen reeblich etihkeles jïh n ennes veeljemh vaeltedh dan buaratjommessasse eatnamasse jïh byjressasse. Faage edtja aaj learoehkidie guhkiebasse studijidie jïh barkoe- jïh seabradahkejjeliedasse ry jrehtidh.

Jarngbiehkieh

Kultuvreaerpie

Jarngbiehkie kultuvreaerpie lea daajroen bijre saemien kultuvren, duedtien jïh tjeahpoeaerpievuekiej bijre. Jarngbiehkie lea aaj ussjedattedh guktie duedtie jïh tjeahpoevuekieh seabradahkem speejjelde, jïh guktie dihte kultuvrem, seabradahkeevtiedimmien jïh identiteetem hammode. Daajroe duedtien jïh tjeahpoen bijre ovmesse saemien dajvijste Leah vihkele evtiedimmien gaavhtan jïjtse sjugniedihks identiteeteste. Lea aaj voenges sj erevoeth gorredidh jïh v ajnoes darjodh barkosne visuelle kultuvrine.

Sjugniedihks prosesh

Jarngbiehkie sjugniedihks prosesh lea praktihkeles sjugniedihks barkoen bijre gusnie dovne kreativiteete jih kraanskoje vuekieh leah jarngesne. Jarngbiehkie aaj dååjrehtimmiej bijre ektiedamme saemien kultuvreaarpan jih aerpievuakan, barkosne jih åehpiedehtiemisnie. Duedtie jih tjeahpoe maehtieh eadtjalgehtedh, skraejrine årrodh ussjedadtedh, toleraansem evtiedidh jih mielem sjugniedidh.

Visuelle gaskesadteme

Jarngbiehkie visuelle gaskesadteme lea tjehpiesvoeti jih åtnoen bijre dehtie visuelle gieleste gosse åssjalommesh, dååjrehtimmieh, dijrh jih ektiedimmieh buakta viehkine joekehts saarhts visuelle gaskesadtemijstie. Lissine jarngbiehkie lea åtnoen bijre visuelle vierhkievierhtijste voerkeslaakan jih eksperimenteerije göökte- jih golmendingjonaale jih digitaale vuekine.

Teknikkh jih iebneåtnoe

Jarngbiehkie teknikkh jih iebneåtnoe saemien visuelle kultuvresne lea daajroen jih goerkesen bijre guktie saemieh aerpievuekien mietie leah iebnh jih teknikkh nuhtjeme, jih jaarhkeme dejtie nuhtjedh. Lea aaj goerehtimmien bijre orre iebnijste jih teknikhijste. Daate edtja vaaeroeminie årrodh voerkes, nænnoes veeljemidie goh vytnesjæjja, tjehpiedæjja, utnije jih åroje. Jarngbiehkie aaj åtnoen bijre dalhketjijstie siejhme healsoe-, byjrese- jih jearsoesvoetenjoelkedassi mietie.

Dåaresthfaagles teemah

Almetjehealsoe jih jieledehaalveme

Faagesne saemien visuelle kultuvre dihte dåaresthfaageles teema almetjehealsoe jih jieledehaalveme lea identiteeten jih goerkesen bijre saemien kultuvre nænnoesåbpoe sjædta sjugniedihks duedtien jih barkoen tjirrh visuelle vuekiejgumie. Sjugniedihks barkoen jih visuelle vuekiej tjirrh dirregh evtiesuvvieh juktie åssjalommesh, mielh jih domtesh eevtjedh.

Demokratije jïh meatanârrojevoete

Faagesne saemien visuelle kultuvre dïhte dâaresthfaageles teema demokratije jïh meatanârrojevoete lea goerkesen bijre guktie visuelle vuekieh maehtieh âtnasovvedh tjoevkesem biejedh sjyöhtehke teemide seabradahkesne. Lea aaj maahtoen bijre meatanârrodh byögkeles digkiedimmine duedtien jïh saemien visuelle kultuvren bijre.

Nænnoes evtiedimmie

Faagesne saemien visuelle kultuvre dïhte dâaresthfaageles teema nænnoes evtiedimmie lea daajroem vedtedh guktie edtja vierhtieh, eatnemem jïh byjresem gorredidh ussjedadtemen tjïrrh iebneâtnoste jïh produksjovnevuekiejgumie. Lea aaj ussjedadtedh jïh etihkeles jïh nænnoes veeljemh vaeltedh jïjtse sjugniedihks barkosne. Teema aaj goerkesen bijre duedteste jïh tjeahpoevuekijste goh bielie saemien kulturelle nænnoesvoeteste.

Vihkeles tjehpiesvoeth

Njaalmeldh tjehpiesvoeth

Njaalmeldh tjehpiesvoeth saemien visuelle kultuvresne lea goltelidh jïh vaastahtahkem vedtedh faahketji jïh ryöjreldihkie soptsestalleminie. Lea faageterminologijem nuhtjedh gosse duedtine jïh saemien visuelle kultuvrevuekiejgumie barka. Gosse faageterminologijem nuhtjeh soptsestalleminie, âehpiedehtieminie jïh digkiedimmine learohkh tjehpiesvoeth evtiedieh buerkiestidh, varjasjidh jïh ussjedadtedh jïjtsh jïh mubpiej barkoej bijjeli.

Maehtedh tjaeledh

Maehtedh tjaeledh saemien visuelle kultuvresne lea teeksth haamoedidh mah dâastoejasse jïh âlman sjehtieh. Lea gaskesadtedh teeksten jïh symbovli tjïrrh visuelle vuekine. Lea aaj barkoeprosessh dokumenteeredh jïh jïjtse barkoen bijjelen ussjedadtedh jïh gaaltijh laejhtehkslaakan nuhtjedh mah leah ussjedammes.

Maehtedh lohkedh

Maehtedh lohkedh saemien visuelle kultuvresne lea eksplisihte jïh implisihte bievnesh duedteste jïh jeatjah gaaltijjistie gaavnedh jïh varjasjidh. Lea viertiestidh, toelhkestidh jïh systematisieeredh bievnesh joekehts teekstine juktie faageles konklusjovnh vaeltedh.

Maehtedh ryöknedidh

Maehtedh ryöknedidh saemien visuelle kultuvresne lea mïetestahkem jïh saemien aerpievuekien möölegevuekieh nuhtjedh soekjesjimmesne jïh tjïrrehtimmesne jïjtse barkoste.

Digitaale tjiehpiesvoeth

Digitaale tjiehpiesvoeth saemien visuelle kultuvresne lea digitaale vierhtieh nuhtjedh barkoem sjugniedidh, visualiseeredh, dokumenteeredh jïh äehpiedehtedh. Digitaale tjiehpiesvoeth lea aaj ovmesse gaaltijh vuarjasjidh jïh dej bijjeli ussjedadtedh, digitaale vuarjasjimmiefaamoem vuesiehtidh, njoelkedassh maadthdarjomereaktan bijre fulkedh jïh gaaltijh saarnodh ussjedammeslaakan.

Maahtoelmieh jïh vuarjasjimmie

Maahtoelmieh jïh vuarjasjimmie saemien visuelle kultuvresne

Maahtoelmieh

Lïrehtimmien ulmieh lea learohke edtja maehtedh

- jïjtse duedtiem jïh tjeahpoevuekiem soekjesjidh, evtiedidh, dokumenteeredh jïh vuarjasjidh skraejrine saemien visuelle kultuvreste dovne histovrijes jïh ektietïjteste
- sïjjevïedteldihkie saemien visuelle aerpievuekieh goerehtidh jïh tjïelkestidh, jïh dejtie sjugniedihks prosessine nuhtjedh
- tjïelkestidh jïh laejhtekslaakan jïh etihkeles ussjedadtedh guktie saemien visuelle kultuvre åtnasåvva juktie seabradahkesjyõhtehke teemah vuesiehtidh
- digkiedidh jïh ussjedadtedh guktie saemien visuelle kultuvre seabradahkedigkiedimmieh baajnehte
- ussjedadtedh aarvoen bijjelen faageterminologijeste jïh dam nuhtjedh njaalmeldh jïh tjaaleldh
- prinsihp komposisjovnese nuhtjedh göökte- jïh golmedimensjonaale hammosne sjissah jïh barkoeguvvieh evtiedidh goh våarome jïjtse sjugniedihks barkose
- manuelle jïh digitaale dirregh sjugniedihks prosessine nuhtjedh
- daajroem klaeriej, symbolvi, teknikki jïh ïebni bijre nuhtjedh duedtesne jïh tjeahpoevuekesne jïjtse sjugniedihks barkosne
- ussjedadtedh jïh äehpiedehtedh guktie kultuvre, aerpievuekie jïh nænnoesvoete leah vihkele saemien visuelle kultuvre
- teknikkh jïh ïebnh veeljedh jïh nuhtjedh saemiej daepiej jïh aerpievuekiej mietie.

- aerpievuekien saemien möölegevuekieh tjjelkestidh jñh nuhtjedh
- dalhketjh nuhtjedh siejhme healsoe,- byjrese- jñh jearsoesvoetenjoelkedassi mietie
- tjjelkestidh jñh njoelkedassh fulkedh maadthdarjomereaktaj jñh gaaltijeåtnoen bijre

Jaabnan vuvarjasjimmie

Jaabnan vuvarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh jñh maahtoem evtiedidh saemien visueller kultuvresne. Learohkh maahtoem visueller kultuvresne vuesiehtieh jñh evtiedieh ovmesse sjugniedihks prosessi tjirrh. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh jñh evtiedieh gosse faageterminologijem, saemien visueller aerpievuekieh jñh nænnoes iebnh nuhtjeh jñtsh sjugniedihks barkosne. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh jñh evtiedieh gosse prinsihph komposisjovnese, sjissah, barkoeguvvieh jñh dirregh nuhtjeh. Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh Leah meatan jñh lieremelastose sjiehteladtedh gosse learohkh åadtjoeh goerehtidh jñh barkedh kreatijvelaakan. Lohkehtæjja edtja dialogesne årrodh learohkigujmie dej evtiedimmien bijre sjugniedihks prosesessne årrodh, saemien kultuvreaerpiem skraejrine nuhtjedh jñh kraanskoje jñh kreatijve vuekiejgujmie barkedh. Dan maahtoen mietie learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam dååjroeh sijjeh buektiehtieh, jñh jñtsh faageles evtiedimmien bijjelen ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse lieremen bijre bihkedidh jñh lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmien nuhtjedh soejkesjidh, tjirrehtidh, dokumenteeredh jñh jñtse sjugniedihks barkoem vuvarjasjidh.

Galhkuvevuvarjasjimmie

Galhkuvevuvarjasjimmie edtja dam tjåenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke åtna gosse lierehtimmiem saemien visueller tjeahposne galhkoeh. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh jñh sjiehteladtedh ihke learohke åadtje sov maahtoem vuesiehtidh joekehtslaakan mesnie goerkese, ussjedadteme jñh laejhtehks ussjedimmie, ovmesse ektiedimmie. Lohkehtæjja edtja karakterem biejedh saemien visueller kultuvresne dan maahtoen mietie learohke Leah vuesiehtamme gosse jñtse barkoem sjugnede, dokumenteerie jñh ussjedadta faageles goerkesen bijjelen.

Vuvarjasjimmieöörnege

Galhkuvevuvarjasjimmie

Saemien visueller kultuvre: Learohke edtja aktem galhkuvekarakterem utnedh.

<https://www.udir.no/lk20/KDA07-02>

Eksamene learoehkidie

Saemien visuelle kultuvre: Learohke maahta njaalmeldh-praktihkeles eksamenasse geasalgovvedh. Eksamene voenges dorjesåvva jïh sensuseereme sjædta. Eksamene edtja ryøjredimmiebieliem utnedh.

Eksamene privatistide

Saemien visuelle kultuvre: privatiste edtja njaalmeldh-praktihkeles eksamenem vaeltedh. Eksamene voenges dorjesåvva jïh sensureereme sjædta. Fylhkentjïelte muana mejtie privatisth edtjeh ryøjredimmiebieliem utnedh voenges vadtème eksamenisnie.